

Convenția europeană asupra recunoașterii și executării hotărârilor în materie de încredințare a copiilor și de restabilire a încredințării copiilor¹

Luxembourg, 20 mai 1980

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei convenții,
recunoscând că în statele membre ale Consiliului Europei luarea în considerare a interesului copilului este de o importanță decisivă în materie de hotărâri privind încredințarea sa,

considerând că instituirea de măsuri destinate facilitării recunoașterii și aplicării hotărârilor privind încredințarea copilului va avea drept efect asigurarea unei mai bune protecții a interesului copiilor,

considerând că este de dorit, în acest scop, să se sublinieze că dreptul la vizită al părinților este corolarul normal al dreptului la încredințare,

constatând numărul crescând al cazurilor în care unii copii au fost deplasați fără drept peste o graniță internațională și dificultățile întâlnite pentru soluționarea în mod adecvat a problemelor ridicate de aceste cazuri,

dornice să introducă dispoziții potrivite care să permită restabilirea încredințării copiilor atunci când această încredințare a fost întreruptă în mod arbitrar,

convinse de oportunitatea de a lua, în acest scop, măsurile adaptate la diferite nevoi și la diferite împrejurări,

dornice să stabilească relații de cooperare judiciară între autoritățile lor,
au convenit cele ce urmează:

ARTICOLUL 1

În sensul prezentei convenții, se înțelege prin:

a) copil - o persoană, indiferent de cetățenie, cu condiția să nu fi împlinit încă vârsta de 16 ani și să nu aibă dreptul de a-și stabili ea însăși reședința, conform legii reședinței obișnuite sau a cetățeniei ori conform legii interne a statului solicitat;

b) autoritate - orice autoritate judiciară sau administrativă;

c) hotărâre referitoare la încredințare - orice hotărâre a unei autorități, în măsura în care decide asupra îngrijirii persoanei copilului, inclusiv dreptul de a-i stabili reședința, precum și asupra dreptului la vizită;

d) deplasare fără drept - deplasarea unui copil peste o graniță internațională prin încălcarea unei hotărâri referitoare la încredințarea sa, pronunțată într-un stat contractant și executorie într-un asemenea stat; de asemenea, se consideră deplasare fără drept:

¹ Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 367 din 29/05/2003

- (i) neînapoierea unui copil peste o graniță internațională la încheierea perioadei exercitării unui drept la vizită referitor la acel copil sau la încheierea unei șederi temporare pe un alt teritoriu decât cel în care se exercită încredințarea sa;
- (ii) o trecere declarată ulterior ilicită în sensul art. 12.

TITLUL I

Autorități centrale

ARTICOLUL 2

1. Fiecare stat contractant va desemna o autoritate centrală care va exercita funcțiile prevăzute în prezenta convenție.
2. Statele federale și statele în care mai multe sisteme de drept sunt în vigoare au dreptul de a desemna mai multe autorități centrale a căror competență o stabilesc.
3. Orice desemnare efectuată prin aplicarea prezentului articol trebuie să fie comunicată secretarului general al Consiliului European.

ARTICOLUL 3

1. Autoritățile centrale ale statelor contractante trebuie să coopereze între ele și să promoveze o înțelegere între autoritățile competente ale țărilor respective. Ele trebuie să acționeze cu toată promptitudinea necesară.
2. În vederea facilitării aplicării prezentei convenții, autoritățile centrale ale statelor contractante:
 - a) asigură transmiterea cererilor de informații care provin de la autoritățile competente și care privesc problemele de drept sau de fapt referitoare la procedurile în curs;
 - b) își comunică reciproc, la cerere, informații privind dreptul lor referitor la încredințarea copiilor și la evoluția lui;
 - c) se informează reciproc asupra dificultăților susceptibile să apară cu prilejul aplicării convenției și se străduiesc să înlăture, în măsura posibilului, obstacolele din calea aplicării ei.

ARTICOLUL 4

1. Orice persoană care a obținut într-un stat contractant o hotărâre referitoare la încredințarea unui copil și care dorește să obțină într-un alt stat contractant recunoașterea sau executarea acestei hotărâri se poate adresa în acest scop, prin cerere, autorității centrale a fiecărui stat contractant.
2. Cererea trebuie să fie însoțită de documentele menționate la art. 13.
3. Autoritatea centrală sesizată, dacă este alta decât autoritatea centrală a statului solicitat, transmite documentele acesteia din urmă pe cale directă și fără întârziere.
4. Autoritatea centrală sesizată poate refuza intervenția sa atunci când condițiile cerute de prezenta convenție nu sunt îndeplinite în mod evident.

5. Autoritatea centrală sesizată îl informează fără întârziere pe solicitant asupra soluționării cererii sale.

ARTICOLUL 5

1. Autoritatea centrală a statului solicitat ia sau ordonă în cel mai scurt termen toate dispozițiile pe care le consideră potrivite, sesizând, dacă este cazul, autoritățile sale competente, pentru:

- a) a găsi locul unde se află copilul;
- b) a evita, în special prin măsurile provizorii necesare, ca interesele copilului sau ale solicitantului să fie lezate;
- c) a asigura recunoașterea sau executarea hotărârii;
- d) a asigura predarea copilului către reclamant atunci când se acordă executarea hotărârii;
- e) a informa autoritatea solicitantă asupra măsurilor luate și a soluțiilor date.

2. Atunci când autoritatea centrală a statului solicitat are motive să creadă că copilul se află pe teritoriul altui stat contractant, ea transmite documentele autorității centrale a acestui stat, pe cale directă și fără întârziere.

3. Cu excepția cheltuielilor de repatriere, fiecare stat contractant se angajează să nu ceară de la solicitant nici o plată pentru orice măsură luată în contul acestuia în temeiul paragrafului 1 al prezentului articol de autoritatea centrală a acestui stat, inclusiv cheltuielile procesuale și, când este cazul, cheltuielile necesitate de participarea unui avocat.

4. Dacă recunoașterea sau executarea este refuzată și dacă autoritatea centrală a statului solicitat consideră că trebuie să dea curs cererii solicitantului de a introduce în acest stat o acțiune pe fond, această autoritate pune totul în aplicare pentru a asigura reprezentarea solicitantului în această procedură în condiții nu mai puțin favorabile decât cele de care poate beneficia o persoană care este rezidentă și cetățean al acestui stat și, în acest scop, poate sesiza în special autoritățile competente.

ARTICOLUL 6

1. Sub rezerva acordurilor private încheiate între autoritățile centrale interesate și a dispozițiilor paragrafului 3 al prezentului articol:

- a) comunicările adresate autorității centrale a statului solicitat sunt redactate în limba sau în una dintre limbile oficiale ale acestui stat ori vor fi însoțite de o traducere în această limbă;
- b) autoritatea centrală a statului solicitat trebuie totuși să accepte comunicările redactate în limba franceză sau engleză ori însoțite de o traducere în una dintre aceste limbi.

2. Comunicările emise de autoritatea centrală a statului solicitat, inclusiv rezultatele anchetelor efectuate, pot fi redactate în limba sau în una dintre limbile oficiale ale acestui stat ori în limba franceză sau engleză.

3. Orice stat contractant poate exclude aplicarea în întregime sau în parte a dispozițiilor paragrafului 1 lit. b) al prezentului articol. Atunci când un stat contractant a

făcut această rezervă, orice alt stat contractant poate să o aplice, de asemenea, în privința acestui stat.

TITLUL II

Recunoașterea și executarea hotărârilor și restabilirea încredințării copilului

ARTICOLUL 7

Hotărârile referitoare la încredințare, pronunțate într-un stat contractant, sunt recunoscute și, atunci când sunt executorii în statul de origine, sunt puse în executare în orice alt stat contractant.

ARTICOLUL 8

1. În caz de deplasare fără drept, autoritatea centrală a statului solicitat va trece imediat la restituirea copilului:

a) atunci când în momentul introducerii cererii în statul în care hotărârea a fost pronunțată sau la data deplasării fără drept, dacă aceasta a avut loc anterior, copilul, precum și părinții săi aveau numai cetățenia acelui stat și copilul avea reședința obișnuită pe teritoriul statului menționat; și

b) când o autoritate centrală a fost sesizată asupra cererii de restituire în termen de 6 luni începând de la data deplasării fără drept.

2. Dacă, conform legii statului solicitat, nu se pot satisface dispozițiile paragrafului 1 al prezentului articol fără intervenția unei instanțe, nici unul dintre motivele de refuz prevăzute de prezenta convenție nu se va aplica în procedura judiciară.

3. Dacă un acord omologat de o autoritate competentă a survenit între persoana căreia îi este încredințat copilul și o altă persoană pentru a-i acorda acesteia din urmă dreptul la vizită și când, la încheierea perioadei convenite, copilul, fiind dus în străinătate, nu este restituit persoanei care îl avea în încredințare, se trece la restabilirea dreptului la încredințare conform paragrafului 1 lit. b) și paragrafului 2 ale prezentului articol. Același lucru se face în cazul hotărârii autorității competente care acordă același drept unei persoane care nu are încredințarea copilului.

ARTICOLUL 9

1. În alte cazuri de deplasare fără drept decât cele prevăzute de art. 8 și dacă o autoritate centrală a fost sesizată în termen de 6 luni începând de la data deplasării, recunoașterea și executarea nu pot fi refuzate decât:

a) dacă, atunci când este vorba despre o hotărâre pronunțată în absența părâtului sau a reprezentantului său legal, cererea de chemare în judecată sau un act echivalent nu a fost comunicat ori notificat reclamantului potrivit legii sau în timp util pentru a se putea apăra; totuși această absență a comunicării sau notificării nu va constitui un motiv de

refuz al recunoașterii sau executării atunci când comunicarea ori notificarea nu s-a produs deoarece pârâtul a tăinuit locul unde se găsește persoana care a inițiat acțiunea în statul de origine;

b) dacă, atunci când este vorba despre o hotărâre pronunțată în absența pârâtului sau a reprezentantului său legal, competența autorității care a luat-o nu este întemeiată:

(i) pe reședința obișnuită a pârâtului; sau

(ii) pe ultima reședință obișnuită comună a părinților copilului, cu condiția ca unul dintre ei să aibă încă reședința obișnuită; sau

(iii) pe reședința obișnuită a copilului;

c) dacă hotărârea este incompatibilă cu o hotărâre referitoare la încredințare, devenită executorie în statul solicitat înainte de deplasarea copilului, cu condiția ca acel copil să nu aibă reședința obișnuită pe teritoriul statului solicitant în anul ce precedă deplasarea sa.

2. Dacă nici o autoritate centrală nu a fost sesizată, dispozițiile paragrafului 1 al prezentului articol sunt aplicabile atunci când recunoașterea și executarea sunt cerute într-un termen de 6 luni începând de la deplasarea fără drept.

3. În nici un caz hotărârea nu poate face obiectul unui examen de fond.

ARTICOLUL 10

1. În alte cazuri decât cele prevăzute la art. 8 și 9, recunoașterea, precum și executarea pot fi refuzate nu numai din motivele prevăzute la art. 9, ci și datorită unuia dintre motivele următoare:

a) dacă se constată că efectele hotărârii sunt clar incompatibile cu principiile fundamentale de drept ce acționează asupra familiei și copiilor în statul solicitat;

b) dacă se constată că din cauza schimbării împrejurărilor care includ trecerea timpului, dar exclud simpla schimbare a reședinței copilului în urma unei deplasări fără drept, efectele hotărârii de bază nu mai sunt conforme interesului copilului;

c) dacă în momentul introducerii acțiunii în statul de origine:

(i) copilul avea cetățenia statului solicitat sau reședința obișnuită în acest stat, în timp ce nici una dintre aceste legături nu există cu statul de origine;

(ii) copilul avea în același timp cetățenia statului de origine și a statului solicitat și reședința sa obișnuită în statul solicitat;

d) dacă hotărârea este incompatibilă cu o hotărâre pronunțată fie în statul solicitat, fie într-un stat terț, fiind executorie în statul solicitat, în urma unei proceduri inițiate înainte de introducerea cererii de recunoaștere sau de executare și dacă refuzul este conform interesului copilului.

2. În aceleași cazuri procedura de recunoaștere, precum și procedura de executare pot fi suspendate pentru unul dintre următoarele motive:

a) dacă hotărârea de origine face obiectul unui recurs ordinar;

b) dacă o procedură privind încredințarea copilului, inițiată înainte ca procedura în statul de origine să fie introdusă, este în curs în statul solicitat;

c) dacă o altă hotărâre referitoare la încredințarea copilului face obiectul unei proceduri de executare sau oricărei alte proceduri referitoare la recunoașterea acestei hotărâri.

ARTICOLUL 11

1. Hotărârile asupra dreptului la vizită și dispozițiile hotărârilor referitoare la încredințare care privesc dreptul la vizită sunt recunoscute și puse în executare în aceleași condiții ca celelalte hotărâri referitoare la încredințare.

2. Totuși autoritatea competentă a statului solicitat poate stabili modalitățile de aplicare și de exercitare a dreptului la vizită, ținând cont în special de angajamentele luate de părți pe această temă.

3. Atunci când nu s-a hotărât asupra dreptului la vizită sau când recunoașterea ori executarea hotărârii referitoare la încredințare este refuzată, autoritatea centrală a statului solicitat poate sesiza autoritățile sale competente pentru a decide asupra dreptului la vizită, la cererea persoanei care invocă acest drept.

ARTICOLUL 12

Atunci când, la data la care copilul este deplasat peste o graniță internațională, nu există o hotărâre executorie asupra încredințării pronunțată într-un stat contractant, dispozițiile prezentei convenții se aplică la orice hotărâre ulterioară referitoare la încredințarea acestui copil și care declară deplasarea ilegală, pronunțată într-un stat contractant la cererea oricărei persoane interesate.

TITLUL II Procedura

ARTICOLUL 13

1. Cererea privind recunoașterea sau executarea într-un alt stat contractant a unei decizii referitoare la încredințare trebuie să fie însoțită:

a) de un document care abilitază autoritatea centrală a statului solicitat să acționeze în numele reclamantului sau să desemneze în acest scop un alt reprezentant;

b) de un exemplar al hotărârii care reunește condițiile necesare autenticității sale;

c) când este vorba despre o hotărâre pronunțată în absența pârâtului sau a reprezentantului său legal, de orice document de natură să stabilească faptul că cererea de chemare în judecată sau un act echivalent a fost comunicat ori notificat, potrivit legii, pârâtului;

d) dacă este cazul, de orice document care stabilește că, conform legii statului de origine, decizia este executorie;

e) dacă este posibil, de un raport indicând locul în care s-ar putea afla copilul în statul solicitat;

f) de propuneri asupra modalităților de restabilire a încredințării copilului.

2. Documentele menționate mai sus trebuie să fie însoțite, dacă este cazul, de o traducere conform regulilor prevăzute la art. 6.

ARTICOLUL 14

Orice stat contractant aplică pentru recunoașterea și executarea unei hotărâri referitoare la încredințare o procedură simplă și rapidă. În acest scop el veghează ca cererea de exequatur să poată fi introdusă în temeiul unei simple cereri.

ARTICOLUL 15

1. Înainte de a decide asupra aplicării paragrafului 1 lit. b) al art. 10, autoritatea reprezentând statul solicitat:

a) trebuie să ia cunoștință de punctul de vedere al copilului, exceptând cazul când există o imposibilitate practică, în special în privința vârstei și capacității de discernământ a acestuia; și

b) poate cere efectuarea de anchete potrivite.

2. Cheltuielile anchetelor efectuate într-un stat contractant revin statului în care sunt efectuate.

3. Cererile de anchetă și rezultatele lor pot fi adresate autorității respective prin intermediul autorităților centrale.

ARTICOLUL 16

Pentru atingerea scopurilor prezentei convenții, nici o legalizare sau formalitate similară nu poate fi cerută.

TITLUL I **Rezerve**

ARTICOLUL 17

1. Orice stat contractant poate face o rezervă conform căreia, în cazurile prevăzute la art. 8 și 9 sau la unul dintre aceste articole, recunoașterea și executarea hotărârilor referitoare la încredințare vor putea fi refuzate pentru acele motive prevăzute la art. 10 care vor fi indicate în rezervă.

2. Recunoașterea și executarea hotărârilor pronunțate într-un stat contractant, care au făcut rezerva prevăzută la paragraful 1 al prezentului articol, pot fi refuzate în orice alt stat contractant pentru unul dintre motivele adiționale indicate în această rezervă.

ARTICOLUL 18

Orice stat contractant poate face rezerva conform căreia nu este legat de dispozițiile art. 12. Dispozițiile prezentei convenții nu se aplică hotărârilor prevăzute la art. 12 care au fost pronunțate într-un stat contractant care a făcut această rezervă.

TITLUL V
Alte instrumente

ARTICOLUL 19

Prezenta convenție nu împiedică invocarea unui alt instrument internațional care leagă statul de origine de statul solicitat sau a dreptului cutumiar al statului solicitat pentru a obține recunoașterea ori executarea unei sentințe.

ARTICOLUL 20

1. Prezenta convenție nu aduce atingere angajamentelor pe care un stat contractant și le poate asuma față de un stat necontractant în temeiul unui instrument internațional privind materiile reglementate de prezenta convenție.

2. Atunci când două sau mai multe state contractante au stabilit ori sunt în curs să stabilească o legislație uniformă în domeniul încredințării copiilor sau un sistem deosebit de recunoaștere ori de executare a hotărârilor în acest domeniu, vor avea dreptul să aplice între ele această legislație sau acest sistem, în locul prezentei convenții ori al oricărei părți a acesteia. Pentru a se prevala de această dispoziție, aceste state vor trebui să notifice decizia lor secretarului general al Consiliului Europei. Orice modificare sau revocare a acestei hotărâri trebuie, de asemenea, să fie notificată.

TITLUL V
Clauze finale

ARTICOLUL 21

Prezenta convenție este deschisă semnării statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 22

1. Prezenta convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data la care 3 state membre ale Consiliului Europei își vor fi dat consimțământul de a fi legate prin convenție conform dispozițiilor art. 21.

2. Pentru orice stat membru care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni după data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 23

1. După intrarea în vigoare a prezentei convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei va putea invita orice stat nemembru al Consiliului Europei să adere la prezenta convenție printr-o hotărâre luată cu majoritatea de voturi prevăzută la art. 20 lit. d) din statut și în unanimitate de reprezentanții statelor contractante având drept de a face parte din comitet.

2. Pentru orice stat care aderă, convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare la secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 24

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să desemneze teritoriul ori teritoriile cărora li se va aplica prezenta convenție.

2. Orice stat poate, în orice alt moment succesiv, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei convenții la orice alt teritoriu desemnat în declarație. Convenția va intra în vigoare în privința acestui teritoriu în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către secretarul general.

3. Orice declarație dată în virtutea celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată secretarului general. Retragerea va avea efect din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 6 luni de la data primirii notificării de către secretarul general.

ARTICOLUL 25

1. Un stat care cuprinde două sau mai multe unități teritoriale în care sisteme de drept diferite se aplică în materie de încredințare a copiilor și de recunoaștere și executare a hotărârilor referitoare la încredințare poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că prezenta convenție se va aplica la toate acele unități teritoriale ori la una sau mai multe dintre ele.

2. El poate, în orice moment după aceea, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei convenții la orice altă unitate teritorială desemnată în declarație. Convenția va intra în vigoare față de această unitate teritorială în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către secretarul general.

3. Orice declarație dată în temeiul celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice unitate teritorială desemnată în această declarație, prin notificare adresată secretarului general. Retragerea va avea efect din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 6 luni de la data primirii notificării de către secretarul general.

ARTICOLUL 26

1. În privința unui stat care, în materie de încredințare a copiilor, are două sau mai multe sisteme de drept de aplicare teritorială:

a) referirea la legea reședinței obișnuite sau a cetățeniei unei persoane trebuie să fie înțeleasă ca referire la sistemul de drept stabilit de reguli în vigoare în acest stat sau, în lipsa acestor reguli, la sistemul cu care persoana respectivă are legăturile cele mai strânse;

b) referirea la un stat de origine sau la un stat solicitat trebuie să fie înțeleasă, după caz, ca referire la unitatea teritorială în care hotărârea a fost pronunțată sau la unitatea teritorială în care recunoașterea ori executarea hotărârii sau restabilirea încredințării este cerută.

2. Paragraful 1 lit. a) al prezentului articol se aplică, de asemenea, mutatis mutandis la statele care, în materie de încredințare a copiilor, au două sau mai multe sisteme de drept de aplicare personală.

ARTICOLUL 27

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să declare că uzează de una sau mai multe rezerve ce figurează la paragraful 3 al art. 6, la art. 17 și la art. 18. Nu este admisă nici o altă rezervă.

2. Orice stat contractant care a formulat o rezervă în temeiul paragrafului precedent poate să o retragă în întregime sau parțial, adresând o notificare secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va avea efect de la data primirii notificării de către secretarul general.

ARTICOLUL 28

La sfârșitul celui de-al treilea an care urmează datei intrării în vigoare a prezentei convenții și, la inițiativa sa, în orice alt moment după această dată, secretarul general al Consiliului Europei va invita reprezentanții autorităților centrale desemnate de statele contractante să se reunească în vederea studierii și facilitării funcționării convenției. Orice stat membru al Consiliului Europei care nu este parte la convenție va putea fi reprezentat de un observator. Lucrările fiecăreia dintre aceste reuniuni vor face obiectul unui raport care va fi adresat spre informare Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 29

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta convenție, adresând o notificare secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va avea efect din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 6 luni de la data primirii notificării de către secretarul general.

ARTICOLUL 30

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei și oricărui stat care a aderat la prezenta convenție:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei convenții conform art. 22, 23, 24 și 25;
- d) orice alt act, notificare sau comunicare având legătură cu prezenta convenție.

Drept care subsemnații, autorizați în acest scop, au semnat prezenta convenție.

Adoptată la Luxembourg la 20 mai 1980, în limbile franceză și engleză, cele două texte având aceeași valabilitate, într-un singur exemplar care va fi depus la arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copia conformă fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei și oricărui alt stat invitat să adere la prezenta convenție.